

Sygn. akt: I C 993/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: p.o. sekretarza sądowego K. D.

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. S. i A. D. (1)**

przeciwko (...) **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódek:

- D. S. kwotę 200.000 (dwieście tysięcy) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty,

- A. D. (1) kwotę 200.000 (dwieście tysięcy) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódek:

- D. S. kwotę 15.017 (piętnaście tysięcy siedemnaście) zł w tym kwotę 5.417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty,

- A. D. (1) kwotę 15.017 (piętnaście tysięcy siedemnaście) zł w tym kwotę 5.417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

sędzia Juliusz Ciejek

Sygn. akt I C 993/21

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 września 2021 r. powódki D. S. i A. D. (1) skierowanym przeciwko U. Towarzystwo (...) S.A. w W. wniosły o:

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki D. S. kwoty w wysokości 200.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 31.08.2021 r. do dnia zapłaty,

- zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki A. D. (1) kwoty w wysokości 200.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 31.08.2021 r. do dnia zapłaty.

Ponadto, powódki wniosły o zasądzenie na rzecz każdej z nich od pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z kwotą 17 zł tytułem zwrotu uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wskazano, że powódki działając jako konsumenci złożyły w lipcu 2017 r. wnioski do (...) S.A. o zawarcie umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P.. Produkt ten był przedstawiany jako bardzo dobry z optymistyczną prognozą absolutnej stopy zwrotu. Wniosek oraz przedkładane wraz z nimi dokumenty miały charakter formularzy, a we wniosku zawarty został szereg oświadczeń. Jednorazowa składka podstawowa wynosiła 200.000 zł – wówczas każda z powódek nie miała ponosić dodatkowych opłat związanych z zawarciem umowy ubezpieczenia. W 2018 r. powódka D. S. została poinformowana, że fundusz ubezpieczeniowy, w którym została ulokowana składka powódki z umowy ubezpieczeniowej odnotował znaczne straty i zostanie zlikwidowany. Wartość polis powódek uległa zmniejszeniu. Umowa zawarta przez strony miała jedynie charakter inwestycyjny, bez kluczowej dla umowy ubezpieczenia funkcji ochronnej, co czyni umowę sprzeczną z właściwością (naturą) stosunku prawnego. Konstrukcja wskazanej umowy prowadzi do obchodzenia ograniczeń dotyczących minimalnego progu inwestycji dla osób fizycznych określonych w art. 117 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Powyższe powinno skutkować uznaniem czynności prawnej polegającej na zawarciu umowy ubezpieczenia za nieważną i koniecznością zwrotu uiszczonej składki jako świadczenia nienależnego. Podstawę prawną żądania zapłaty stanowi przepis art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. i art. 58 k.c. Ponadto, w ocenie powódek zachowanie przedstawiciela banku powinno zostać ocenione jako wprowadzenie klienta w błąd, stanowiące przy tym nieuczciwą praktyką rynkową, a tym samym sprzeczne z dobrymi obyczajami.

(pozew k. 4-19)

W odpowiedzi na pozew (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. (poprzednio (...) S.A. z siedzibą w W.) wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódek na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana przyznała, że zawarła z powódkami za pośrednictwem (...) Bank (...) S.A., którego następcą prawnym jest (...) Bank (...) S.A. umowę ubezpieczenia na życie z ubezpieczonymi funduszami kapitałowymi db (...) P. ze składką jednorazową, co zostało potwierdzone polisami.

Pozwana zaprzeczyła m.in. temu, że:

- powódką przy zawieraniu umów z pozwaną nie przekazano informacji o skali ryzyka związanej z umowami, w tym realnej możliwości utarty znacznej części inwestowanej składki oraz o możliwości zawieszenia wykupów certyfikatów, a w konsekwencji braku możliwości wypłaty wartości wykupu w razie rozwiązania umów,
- pozwana nie ponosiła ryzyka związanego z udzielaną powódkom w ramach umów ochroną ubezpieczeniową,
- ochrona ubezpieczeniowa udzielana w ramach umów przez pozwanego ma charakter iluzoryczny,
- umowy są nieważne,
- wobec powódek na etapie przedkontraktowym nie dopełniono obowiązków informacyjnych,
- umowy stanowią obejście przepisów prawa,
- roszczenia powódek są zasadne.

Ponadto, pozwana wskazała, że umowy zawierają wszystkie elementy wymagane przepisami prawa i są ważne. Nie ma żadnych podstaw do stwierdzenia, że umowa ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, w którym dominuje element inwestycyjny jest niezgodna z prawem, naturą stosunku czy zasadami współzycia

społecznego. W ocenie pozwanej, powództwo wytoczone przez powódki jest sprzeczna z art. 5 k.c. Pozwana nie ponosi odpowiedzialności za wynik decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez ubezpieczającego.

(odpowiedź na pozew – k. 128-139)

Na rozprawie w dniu 16.05.2023 r. pełnomocnik powódek złożył wniosek o zasądzenie zwrotu kosztów procesu na rzecz każdej z powódek zgodnie z złożonym spisem kosztów. Powódki żądały zasądzenia wynagrodzenia w wysokości dwukrotności stawki wynagrodzenia radcy prawnego na podstawie przepisu § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana (...) Towarzystwo (...) S.A. jest następcą prawnym (...) S.A.

(dowód: wydruk KRS dot. pozwanej – k. 142-150)

Powódka D. S. była od 10 lat klientką D. Banku. Podczas jednej z wizyt doradca klienta - pracownik banku (...) zaproponował jej udział w funduszu zamkniętym absolutnej stopy zwrotu. Rekomendował jej go jak bardzo dobrą inwestycję twierdząc, że fundusz ten radzi sobie bardzo dobrze na rynku. Propozycja ubezpieczenia, którą otrzymała powódka miała być przeznaczona wyłącznie dla wąskiego grona klientów banku tj. 99 osób w Polsce. Powódka czuła się wyróżniona tą propozycją.

W dniu 31.07.2017 r. powódka jako konsument złożyła za pośrednictwem (...) Bank (...) S.A. do (...) S.A. wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P.. We wniosku wskazano, że jest to umowa ze składką podstawową opłaconą jednorazowo w wysokości 200.000 zł. Natomiast alokacja składki miała nastąpić w udziale 100% w Funduszu Kapitałowym A.-T. Quantum (...).

We wniosku zostało zawartych szereg oświadczeń m.in. takie jak:

- „Oświadczam, że przed podpisaniem niniejszego wniosku wypełniłam ankietę badania adekwatności produktu, na podstawie której db (...) P. okazał się adekwatny do moich potrzeb i możliwości oraz otrzymałem drugi egzemplarz ww. ankiety wraz z propozycją ubezpieczenia”,

- „ Oświadczam, że przed zawarciem umowy ubezpieczenia zostałem(am) pouczony(a), iż:

1) Inwestowanie w ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe jest obarczone ryzykiem inwestycyjnym. Wartość jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych jest zmienna i może ulegać istotnym zmianom w zależności od sytuacji rynkowej, co może powodować, że wartość Środków przysługujących Ubezpieczającemu może być wyższa lub niższa od składek wpłaconych przez Ubezpieczającego. Przyszłe wyniki ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych mogą znacznie odbiegać od wyników osiągniętych w przeszłości.

2) Towarzystwo pobiera opłaty zgodnie z umową ubezpieczenia oraz jest zobowiązane do pobierania podatków w przypadkach określonych przepisami prawa, co skutkuje pomniejszeniem kwot należnych Ubezpieczającemu.

3) Towarzystwo nie prowadzi działalności w zakresie doradztwa inwestycyjnego. Wszelkie analizy i projekcje dotyczące rynków i instrumentów finansowych, z którymi są związane lokaty ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych, stanowią wyłącznie opinie i poglądy bazujące na analizie stanu faktycznego oraz na zdarzeniach, które mogą nie wystąpić lub ich realizacja będzie odbiegać od przyjętych założeń; nie stanowią doradztwa inwestycyjnego, rekomendacji, prognozy, zapewnienia, gwarancji itp.

4) Wszelkie decyzje dotyczące alokacji składki są podejmowane przez Ubezpieczającego na jego własne ryzyko. Towarzystwo nie będzie ponosić odpowiedzialności za wyniki decyzji (...) podejmowanych przez Ubezpieczających na ich podstawie.”

- „Oświadczam, że zostałem(am) pouczony(a), iż db (...) P. jest umową ubezpieczenia na życie związaną z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi o charakterze inwestycyjnym z minimalną gwarantowaną sumą ubezpieczenia oraz że zostałem(am) zapoznany(a) z profilami ryzyka inwestycyjnego właściwymi dla poszczególnych ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych i świadomie zawarłem(am) umowę ubezpieczenia po dokonaniu analizy moich potrzeb i oczekiwań, akceptując długoterminowy horyzont inwestycyjny.”

- „Oświadczam, że przed zawarciem umowy ubezpieczenia otrzymałem(am) i zapoznałem(am) się z treścią Ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi ze składką podstawową opłacaną regularnie db (...) P. - indeks (...) (...) Tabeli opłat i limitów oraz Regulaminów ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych oferowanych do umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi - indeks (...) (...).

- „Oświadczam, że warunki umowy ubezpieczenia są dla mnie zrozumiałe i w pełni je akceptuję, w tym w szczególności wysokość pobieranych przez Towarzystwo opłat, jak również moje zobowiązanie do regularnego opłacania składki podstawowej oraz akceptuję zasady nabycia praw do premii refundacyjnej i lojalnościowej wypłacanych z końcem 10. roku polisy pod warunkiem braku wypłat części wartości podstawowej polisy oraz braku zawieszenia opłacania składki podstawowej na okres dłuższy niż określony w OWU.”

Przy składaniu wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia została wypełniona ankieta badania adekwatności produktu .. (...) ankiecie zostało wskazane, że cel przystąpienia do umowy ubezpieczenia jest inwestycyjno-ochronny oraz, że powódka jest w stanie zaakceptować umiarkowane ryzyko straty zainwestowanej składki w zamian za możliwość osiągnięcia wyższych zysków (profil zrównoważony). Ponadto, z ankiety wynika, że powódka wiedzę w zakresie ubezpieczeń na życie oraz produktów inwestycyjnych czerpała głównie z informacji przekazanych przez doradcę finansowego. W ankiecie zaznaczono, że w terminie 5 lat przed złożeniem wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia powódka inwestowała w lokaty, obligacje, akcje, fundusze inwestycyjne, produkty strukturyzowane, ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi jako ubezpieczony lub ubezpieczający.

W tym samym dniu powódka otrzymała propozycję ubezpieczenia db (...) P.. Wskazano, że db (...) P. zapewnia świadczenie o charakterze ochronnym z tytułu śmierci ubezpieczonego (suma ubezpieczenia w wysokości 100 zł powiększona o wartość polisy) oraz świadczenie inwestycyjne polegające na wypłacie: wartości dodatkowej polisy, części wartości podstawowej polisy, wartości dodatkowej polisy, wartości wykupu.

(dowód: wniosek o zawarcie umowy – k. 11-113 oraz k. 168-169, ogólne warunki ubezpieczenia – k. 86-103, tabela opłat i limitów – k. 85, ankieta – k. 104-105 oraz 169v-170, propozycja ubezpieczenia db (...) P. – k. 106-109 oraz k. 170v-172, propozycja ubezpieczenia db (...) B. (...) k. 172v-174, formularz (...) k. 175, potwierdzenie złożenia dyspozycji przelewu – k. 83-84, regulaminy ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych o całkowitej alokacji aktywów w certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych – k. 177-182, ogólne warunki ubezpieczenia db (...) P. – k. 86-103, zeznania powódki – k. 340)

Po roku powódka otrzymała informację, iż stan jej środków wynosi 197.000 zł. Powódka skierowała do (...) Bank (...) S.A. reklamację dotyczącą zawartej umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P., potwierdzoną polisą nr (...). Z uwagi na negatywną odpowiedź, następnie powódka skierowała reklamację do pozwanej. Pozwana nie uznała za zasadne zgłoszenia reklamacyjnego powódki.

(dowód: pismo powódki z dnia 17.10.2018 r. – k. 80, pismo (...) Bank (...) S.A. – k. 81-82, pismo powódki doręczone w dniu 20.02.2019 r. – k. 78-79, pismo pozwanej z dnia 19.03.2019 r. – k. 77, pismo pozwanej z dnia 23.04.2019 r. – k. 76, zeznania powódki k. 340)

Pozwana pismem z dnia 14.06.2019 r. przesłała powódce informację roczną o polisie nr (...), w której wskazano, że wartość polisy na dzień 12.06.2019 r. wynosi 99.280,05 zł, następującym podziałem na fundusze kapitałowe:

- 1 050, (...) jednostek uczestnictwa w A.- T. Quantum (...) przy cenie jednostki 66,16 zł o łącznej wartości 69.486,72 zł,
- 254, (...) jednostek uczestnictwa w A. (...) Akcyjny (...) przy cenie 117,18 zł o łącznej wartości 29.793,33 zł.

Świadczenie ubezpieczeniowe na wypadek śmierci ubezpieczającego wynosiło 99.380,05 zł.

(dowód: pismo pozwanej z dnia 14.06.2019 r. – k. 74-75)

Powódka D. S. skierowała do Rzecznika (...) wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie jej sporu z pozwaną dotyczącego umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P.. Postępowanie zostało wszczęte 28.10.2019 r. W toku postępowania strony nie doszły do porozumienia.

(dowód: opinia Rzecznika (...) z dnia 19.04.2021 r. – k. 58-63, protokół z pozasądowego postępowania – k. 64, pismo Rzecznika (...) z dnia 05.08.2020 r. – k. 66, pismo Rzecznika (...) z dnia 02.03.2020 r. – k. 69-73)

Pozwana pismem z dnia 19.06.2020 r. przesłała powódce informację roczną o polisie nr (...), w której wskazano, że wartość polisy na dzień 12.06.2020 r. wynosi 48.292,06 zł, następującym podziałem na fundusze kapitałowe:

- 960, (...) jednostek uczestnictwa w A.- T. Quantum (...) przy cenie jednostki 16,73 zł o łącznej wartości 16.075,80 zł,
- 257, (...) jednostek uczestnictwa w A. (...) Akcyjny (...) przy cenie 124,87 zł o łącznej wartości 32.216,26 zł.

Świadczenie ubezpieczeniowe na wypadek śmierci ubezpieczającego wynosiło 48.392,06 zł.

(dowód: pismo pozwanej z dnia 19.06.2020 r. – k. 67-68)

Powódka D. S. pismem z dnia 25.08.2021 r. wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 200.000 zł. Wskazała, że zawarta między stronami umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi jest nieważna, jako sprzeczna z istotą stosunku ubezpieczeniowego.

(dowód: pismo powódki D. P.-S. z dnia 25.08.2021 r. wraz z potwierdzeniem nadania – k. 54, 57, wydruk śledzenia przesyłki – k. 55-56)

Powódka A. D. (1) była klientką D. Banku od wielu lat. Miała w nim drobne lokaty. Doradca klienta pracownik banku (...) zaproponował jej fundusz zamknięty. Twierdził, że to propozycja skierowana jedynie do 99osób w Polsce, że to wyróżnienie, że może wziąć udział w tej grupie. Obiecywał, że nie straci na tym, a na pewno będzie zarobek.

W dniu 04.07.2017 r. powódka jako konsument złożyła za pośrednictwem (...) Bank (...) S.A. do (...) S.A. wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P.. We wniosku wskazano, że jest to umowa ze składką podstawową opłaconą jednorazowo w wysokości 200.000 zł. Natomiast alokacja składki miała nastąpić w udziale 100% w Funduszu Kapitałowym A.-T. Quantum (...).

We wniosku zostało zawartych szereg oświadczeń m.in. takie jak:

- „Oświadczam, że przed podpisaniem niniejszego wniosku wypełniłam ankietę badania adekwatności produktu, na podstawie której db (...) P. okazał się adekwatny do moich potrzeb i możliwości oraz otrzymałam drugi egzemplarz ww. ankiety wraz z propozycją ubezpieczenia”,

- „ Oświadczam, że przed zawarciem umowy ubezpieczenia zostałem(am) pouczony(a), iż:

1) Inwestowanie w ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe jest obarczone ryzykiem inwestycyjnym. Wartość jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych jest zmienna i może ulegać istotnym zmianom w zależności od sytuacji rynkowej, co może powodować, że wartość Środków przysługujących Ubezpieczającemu może być wyższa

lub niższa od składek wpłaconych przez Ubezpieczającego. Przyszłe wyniki ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych mogą znacznie odbiegać od wyników osiąganych w przeszłości.

2) Towarzystwo pobiera opłaty zgodnie z umową ubezpieczenia oraz jest zobowiązane do pobierania podatków w przypadkach określonych przepisami prawa, co skutkuje pomniejszeniem kwot należnych Ubezpieczającemu.

3) Towarzystwo nie prowadzi działalności w zakresie doradztwa inwestycyjnego. Wszelkie analizy i projekcje dotyczące rynków i instrumentów finansowych, z którymi są związane lokaty ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych, stanowią wyłącznie opinie i poglądy bazujące na analizie stanu faktycznego oraz na zdarzeniach, które mogą nie wystąpić lub ich realizacja będzie odbiegać od przyjętych założeń; nie stanowią doradztwa inwestycyjnego, rekomendacji, prognozy, zapewnienia, gwarancji itp.

4) Wszelkie decyzje dotyczące alokacji składki są podejmowane przez Ubezpieczającego na jego własne ryzyko. Towarzystwo nie będzie ponosić odpowiedzialności za wyniki decyzji (...) podejmowanych przez Ubezpieczających na ich podstawie.”

- „Oświadczam, że zostałem(am) pouczony(a), iż db Inyest P. jest umową ubezpieczenia na życie związaną z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi o charakterze inwestycyjnym z minimalną gwarantowaną sumą ubezpieczenia oraz że zostałem(am) zapoznany(a) z profilami ryzyka inwestycyjnego właściwymi dla poszczególnych ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych i świadomie zawarłem(am) umowę ubezpieczenia po dokonaniu analizy moich potrzeb i oczekiwań, akceptując długoterminowy horyzont inwestycyjny.”

- „Oświadczam, że przed zawarciem umowy ubezpieczenia otrzymałem(am) i zapoznałem(am) się z treścią Ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi ze składką podstawową opłacaną regularnie db I. P. - indeks (...)/(...), Tabeli opłat i limitów oraz Regulaminów ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych oferowanych do umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi - indeks (...)(...)

- „Oświadczam, że warunki umowy ubezpieczenia są dla mnie zrozumiałe i w pełni je akceptuję, w tym w szczególności wysokość pobieranych przez Towarzystwo opłat, jak również moje zobowiązanie do regularnego opłacania składki podstawowej oraz akceptuję zasady nabycia praw do premii refundacyjnej i lojalnościowej wypłacanych z końcem 10. roku polisy pod warunkiem braku wypłat części wartości podstawowej polisy oraz braku zawieszenia opłacania składki podstawowej na okres dłuższy niż określony w OWU.”.

Przy składaniu wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia została wypełniona ankieta badania adekwatności produktu .. (...) ankiecie zostało wskazane, że cel przystąpienia do umowy ubezpieczenia jest inwestycyjno-ochronny oraz, że powódka jest w stanie zaakceptować umiarkowane ryzyko straty zainwestowanej składki w zamian za możliwość osiągnięcia wyższych zysków (profil zrównoważony). Ponadto, z ankiety wynika, że powódka wiedzę w zakresie ubezpieczeń na życie oraz produktów inwestycyjnych czerpała głównie z informacji przekazanych przez doradcę finansowego. W ankiecie zaznaczono, że w terminie 5 lat przed złożeniem wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia powódka inwestowała w lokaty, obligacje, akcje, fundusze inwestycyjne, produkty strukturyzowane, ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi jako ubezpieczony lub ubezpieczający.

W tym samym dniu powódka otrzymała propozycję ubezpieczenia db (...) P.. Wskazano, że db (...) P. zapewnia świadczenie o charakterze ochronnym z tytułu śmierci ubezpieczonego (suma ubezpieczenia w wysokości 100 zł powiększona o wartość polisy) oraz świadczenie inwestycyjne polegające na wypłacie: wartości dodatkowej polisy, części wartości podstawowej polisy, wartości dodatkowej polisy, wartości wykupu.

(dowód: wniosek o zawarcie umowy – k. 50-52 oraz k. 163-164, ankieta 164v-165, propozycja ubezpieczenia – k. 165v-167, regulaminy ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych o całkowitej alokacji aktywów w certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych – k. 177-182, ogólne warunki ubezpieczenia db (...) P. – k. 86-103, zeznania powódki – k. 340v-341)

Pozwana wystawiła dokument polisy o numerze (...) stanowiący potwierdzenie zawartej przez strony umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P.. Ochrona ubezpieczeniowa rozpoczęła się w dniu 06.07.2017 r. Jednorazowa zapłacona składka wynosiła 200.000 zł. Wartość polisy na dzień 17.05.2018 r. wynosiła 194.778,59 zł, w tym liczba jednostek uczestnictwa w A. T. (...) (...) 1.437, (...) w cenie jednostkowej 135,48 zł. Wskazano również, że osobą uposażoną do świadczeń z tytułu zawartej polisy będzie Z. D., a świadczenie na wypadek śmierci ubezpieczonego wynosić będzie 194.878,59 zł.

(dowód: dokument szczegóły polisy – k. 49)

Powódka po paru miesiącach dowiedziała się, że pieniądze zamiast rosnać zaczęły spadać. Po roku kapitał zmalał o połowę. Powódka skierowała do pozwanej reklamację dotyczącą zawartej umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P., potwierdzoną polisą nr (...). Pozwana nie uznała zgłoszonej reklamacyjnego.

(dowód: pismo pozwanej z dnia 29.11.2019 r. – k. 47-48, zeznania powódki k. 340v)

Powódka A. D. (1) skierowała do Rzecznika (...) wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie jej sporu z pozwaną dotyczącego umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P.. Postępowanie zostało wszczęte 20.07.2020 r. W toku postępowania strony nie doszły do porozumienia.

(dowód: opinia Rzecznika (...) z dnia 26.04.2021 r. – k. 30-34, protokół z pozasądowego postępowania – k. 36-37, pismo Rzecznika (...) z dnia 03.09.2020 r. – k. 38, pismo Rzecznika (...) z dnia 29.06.2020 r. – k. 39, pismo Rzecznika (...) z dnia 25.02.2020 r. – k. 40-43, pismo pozwanej z dnia 04.02.2020 r. skierowane do Rzecznika (...) z dnia 04.02.2020 r. – k. 45-46)

Powódka A. D. (1) pismem z dnia 25.08.2021 r. wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 200.000 zł. Wskazała, że zawarta między stronami umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi jest nieważna, jako sprzeczna z istotą stosunku ubezpieczeniowego.

(dowód: pismo powódki A. D. z dnia 25.08.2021 r. wraz z potwierdzeniem nadania – k. 26, 29, wydruk śledzenia przesyłki – k. 27-28)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenia powódek uznano za zasadne i zostało uwzględnione w całości. W ocenie Sądu umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P. są nieważne jako sprzeczna z naturą stosunku prawnego umowy ubezpieczenia (art. 58 § 1 k.c.) oraz zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.).

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie w oparciu o załączone do akt i niekwestionowane przez strony dokumenty oraz zeznania powódek nie stwierdzając podstaw do podważenia ich wiarygodności. Ponadto, ustalenia faktyczne były oparte również na podstawie zeznaniach świadków K. K. (1) (k.284-297), I. B. (k. 308-321) oraz Ł. H.. Świadkowie I. B. oraz Ł. H. (k. 273-278) nie pamiętali powódek w związku z czym zeznali na okoliczność ogólnych zasad oferowanych przez pozwanego produktów. Natomiast świadek K. K. (1) pamiętał powódki i okoliczności związane z zawarciem przez nie umów ubezpieczenia. Sąd w zakresie zeznań świadka nie dał wiary odnośnie pouczenia powódek o ryzyku inwestycyjnym oraz przekazaniu pełnej informacji o oferowanym produkcie.

Sąd pominął wniosek strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego ekonomisty. Ocena umowy pod względem zgodności jej z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego nie wymaga wiedzy specjalnej, a więc uprawniony do badania tych okoliczności jest Sąd. Tym samym wnioskowany przez pozwanego dowód byłby nieprzydatny do rozstrzygnięcia sprawy.

Pozwana zarzuciła powódka, że wytoczone przez nie powództwo stanowi nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c. Przepis art. 5 k.c. stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny

ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonanie prawa i nie korzysta z ochrony. Sąd w wytoczonym przez powódki powództwie nie dostrzega sprzeczności ani ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa ani z zasadami współżycia społecznego. W toku postępowania ocenie podlega treść umowy oraz okoliczności bezpośrednio związane z jej zawarciem z chwili jej podpisania. W związku z tym, badaniu podlega czynność prawna, na którą większy wpływ miała pozwana jako podmiot posiadający silniejszą pozycję gospodarczą. Zaznaczyć należy, że powódki swe roszczenia opierają przede wszystkim na sprzeczności umowy z naturą stosunku zobowiązaniowego i zasadami współżycia społecznego, a nie fakcie, że doszło do straty zainwestowanych środków. Celem wytoczenia powództwa jest przesądzenie czy umowa wiąże strony. Powyższe nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 5 k.c.

Powódki wniosły o zasądzenie od pozwanej na rzecz każdej z nich kwoty 200.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 31.08.2021 r. Swoje roszczenie oparły na nieważności umowy wynikającej z art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. i art. 58 k.c.

Zgodnie z treścią przepisów art. 58 § 1-3 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest też czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. W § 2 cytowanego wyżej artykułu wskazano, że świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie:

- 1) przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku;
- 2) przy ubezpieczeniu osobowym - umówionej sumy pieniężnej, renty lub innego świadczenia w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej.

Strony łączyły umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...). P.. Przede wszystkim celem umów było gromadzenie i inwestowanie środków, na co powódki wyraziły zgodę, wskazując wprost w swoich zeznaniach, że zawierały umowy w celu pomnożenia oszczędności. Niemniej jednak, umowy te zawierały element ochrony ubezpieczeniowej na wypadek śmierci. Powyższe oznacza, że umowy miały charakter mieszany, zawierały elementy umowy ubezpieczenia i elementy umowy inwestycyjnej. Wskazać należy, że umowy skonstruowane w taki sposób stanowiły dopuszczalną prawem formę ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, przewidzianą w (obecnie uchylonej) ustawie z 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, jak i ustawie z 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Co do zasady zawieranie umów o ubezpieczenie wraz z lokowaniem składek w jednostki uczestnictwa jest dopuszczalne w świetle treści art. 353¹ k.c., zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie, ani zasadom współżycia społecznego.

Wobec powyższego należało rozważyć, czy zawarte przez strony umowy mimo ich ogólnej dopuszczalności, indywidualnie w przypadku powódek były z uwagi na ich treść i cel zgodne z art. 353¹ k.c.

W pierwszej kolejności ocenie należy poddać to, czy umowy zawarte przez powódki w niniejszym przypadku realizują cel zgodny z ustawą. Podstawową cechą umów ubezpieczenia jest ryzyko ubezpieczeniowe obciążające Towarzystwo (...), które polega na obowiązku zapłaty świadczenia przewyższającego opłaconą przez ubezpieczającego składkę, w przypadku wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego. Istota ochrony wyraża się w tym, że ubezpieczający zawsze

wpłaca składkę, natomiast Zakład (...) jest zobowiązany do wypłaty swojego świadczenia wyłącznie w przypadku zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego, świadczenie to jest jednak wyższe od składki pobranej od ubezpieczającego. W niniejszej sprawie element ochrony ubezpieczeniowej dotyczył ryzyka śmierci każdej z powódek. W przypadku zgonu ubezpieczonego świadczenie z tego tytułu przysługiwało osobie wskazanej jako uposażona w wysokości sumy ubezpieczeniowej w kwocie 100 zł powiększonej o wartość polisy (§ 33 OWU, propozycja ubezpieczenia – k. 101, 106). Analizując treść polisy i ogólnych warunków umowy ubezpieczenia należy stwierdzić, że pozwana nie ponosiła z tego tytułu żadnego ryzyka, bo trudno oceniać występowania jakiegokolwiek ryzyka przy sumie ubezpieczenia na wypadek zgonu w kwocie 100 zł, a uiszczonej składce w kwocie 200.000 zł. Kwota świadczenia na wypadek śmierci miała składać się z dwóch elementów – kwoty stałej 100 zł (ponoszenie ryzyka przez pozwaną) oraz wartości polisy – a więc tak naprawdę z wpłaconej składki. Ostatecznie powódki nie wiedziały, jaka konkretnie kwota zostanie wypłacona uposażonym w przypadku ich śmierci. Jedynie miały gwarancję, że będzie to kwota 100 zł ewentualnie wyższa. W związku z powyższym uznać należy, że świadczenia na wypadek zgonu wynikało z wartości nabytych (za środki pieniężne przekazane pozwanej przez powódki) do dnia zgonu jednostek uczestnictwa i w istocie jest realizacją obowiązków z umowy o zarządzanie powierzonymi środkami a nie obowiązków z umowy ubezpieczenia. Takie ukształtowanie relacji między świadczeniami obu stron, jest niezgodne z celem umowy ubezpieczenia, ale również zasadami współżycia społecznego. Ustalenie wysokości świadczenia na wypadek zgonu w kwocie 100 zł (tak należy oceniać ten element, biorąc pod uwagę możliwość utraty wszystkich zainwestowanych środków) przy wpłacie składki jednorazowej w kwocie 200.000 zł jest niedopuszczalne w świetle zasady swobody umów. Oczywiście, można podnosić argument dotyczący tego, że powódki nie chciały uzyskać ochrony ubezpieczeniowej lecz osiągnąć zysk mnożąc swoje oszczędności. Jednak w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, skoro profesjonalista oferuje produkt inwestycyjny z elementem ochrony ubezpieczeniowej to nie może to być pozorna ochrona. Z pewnością zawarte w umowie świadczenie w kwocie 100 zł powiększone o wartość polisy miało jedynie na celu obejście przepisów ustawy i umożliwienie zawarcia umów inwestycyjnych, a nie realizację celu mieszanego tj. inwestycyjnego i ochrony ubezpieczeniowej.

Podstawową cechą umów ubezpieczenia jest to, że Zakład (...) ponosi ryzyko związane w tym, że na wypadek wystąpienia zdarzenia objętego ubezpieczeniem będzie zobowiązany do wypłaty określonych świadczeń. Pozwana nie ponosiła ryzyka, na co wskazują zeznania świadka K. K. (1), który zeznał, że „Nie widzę ryzyka towarzystwa ubezpieczeniowego” (k. 296). Świadek ten w odpowiedzi na pytanie czy pozwana miała jakieś korzyści z tytułu zawartych umów wskazał „Tak pobierało opłaty od kwoty wpłaconej przez klienta. Opłata likwidacyjna, opłata za ryzyko, opłata ubezpieczeniowa itp.” Z powyższego wynika, że ryzyko po stronie każdej z powódek dotyczyło kwoty 200.000 zł, zaś po stronie pozwanej odnośnie każdej z umów tylko 100 zł. Jak wynika z zeznań świadka pozwana już z chwilą zawarcia umowy czerpała korzyści z zawartej umowy i docelowo miała je czerpać przez cały okres trwania stosunku prawnego. W niniejszej sprawie dysproporcja ryzyka jest nie tylko zauważalna, ale jest rażąca. Całe ryzyko w związku z zawartymi umowami spoczywało na powódkach. W związku z tym nie został w niniejszych umowach zawarty element umowy ubezpieczenia dotyczący ryzyka.

Wskazać należy, że umowy zawarte przez powódki nie realizują podstawowego celu umów ubezpieczenia i muszą być uznana za sprzeczne z właściwością stosunku prawnego ubezpieczenia.

Dalszej ocenie podlegają również okoliczności związane z zawarciem umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P.. Przede wszystkim wskazać należy, że powódki działały jako konsumenci w rozumieniu art. 22¹ k.c. W związku z powyższym zarówno przedstawienie oferty jak i zawarcie umowy należy oceniać przez pryzmat tego, że obie nie były profesjonalistkami. Jak wskazała w swoich zeznaniach każda z powódek (k. 340) oferta zawarcia umowy została im przedstawiona jako limitowana oferta ubezpieczeniowa przeznaczona dla wąskiego grona odbiorców. Powódki poczuły się wyróżnione, że otrzymały taką wyjątkową możliwość uzyskania pomnożenia swoich oszczędności. Przedstawiony powódką produkt był funduszem absolutnej stopy zwrotu. Oferta zawarcia umów była im przedstawiona w taki sposób, aby były przekonane o tym, że tak naprawdę nie ponoszą ryzyka związanego z zainwestowaniem kwoty w wysokości 200.000 zł. Powódką Powódka A. D. (1) zeznała „Będąc klientką D. Banku od lat miałam pełne zaufanie do pracowników. (...) Pan K. zaproponował mi fundusz

zamknięty, który miał być pewny na zarobek. Twierdził, że to propozycja tylko dla 99 osób w Polsce, że to wyróżnienie, że mogę wziąć udział w tej grupie. Była mowa, że fundusz jest zamknięty i pracuje na zyskach i stratach, mówił mi że nie stracę, że na pewno będzie zarobek. Nie czytałam dokumentów, które podpisywałam. Byłam pewna, że opiekun nie pokieruje mnie na złą drogę, że zyskam pieniądze. Wskazano mi gdzie mam podpisać. Nie mówiono mi o stratach, mówiono, że to wspaniały fundusz, w którym będę zarabiać.” (k. 340v) oraz powódka D. S. „Byłam klientką D. Banku. Pan K. K. (1) pracownik tego banku - doradca zaproponował mi fundusz zamknięty absolutnej stopy zwrotu. Rekomendował mi go twierdząc, że radzi sobie bardzo dobrze w każdej sytuacji rynkowej i że ten fundusz działa bardzo dobrze. (...) Zrozumiałam, że to fundusz który bardzo dobrze radzi sobie na rynku, że to bardzo dobra inwestycja i że nie poniosę żadnych strat z uwagi na to, że to fundusz absolutnej stopy zwrotu. Nie pamiętam gdzie była zawarta informacja o funduszu inwestycyjnym zamkniętym absolutnej stopy zwrotu. To było gdzieś w języku polskim. To miała być inwestycja która miała przynieść dochody w okresie minimalnym 4 lata. Miała polegać na tym, że miałam uzyskać zyski z tej inwestycji. Te zyski miały być na podstawie pracy tego funduszu. Fundusz miał inwestować moje środki przez osoby fachowe. (...) Całkowicie zaufałam Pani B. i Panu K. oraz rekomendacji banku, którego byłam klientem od wielu lat. Doradca powiedział, że to bardzo dobry fundusz i że na pewno będę miała korzyści. Te korzyści miały być większe niż te z lokaty. To był 2017 rok, oprocentowanie było niewysokie. Po 4 latach korzyści miały sięgać rzędu 10-20%, co było potwierdzone schematem w załączniku. (...) Dostałam do wiadomości, że jest dla ograniczonej liczby osób, 99, i że jest to super inwestycja. Czułam się wyróżniona w sumie. (...) Nie informowano mnie na czym polega absolutny zysk. Nie rozmawialiśmy na temat tego w jakiej sytuacji fundusz może nie przynieść zysku. (...) Nie przypominam sobie pouczenia o ryzyku inwestycyjnym. Nie czytałam dokumentów przed podpisaniem. Podpisałam tam, gdzie Pani B. wskazała.” (k. 349v-340). Powódki podjęły decyzję o zawarciu umów na podstawie przedstawionej przez pracownika banku oferty. Obie były wieloletnimi klientkami banku więc zaufały opiekunowi klienta. Nie miały powodu, aby nie ufać opiekunowi klienta oraz jego zapewnieniom, z tego względu też bez większego zastanowienia złożyły podpisy na przedłożonych im dokumentach. Powódki nie zostały w sposób rzetelny poinformowane o tym, jakie ryzyko ponoszą w związku z zawarciem umowy. Zgodne z zasadami logiki i doświadczenia jest to, że jeżeli każda z powódek otrzymałaby informację, że z zainwestowanej kwoty mogą nie uzyskać żadnego zysku lecz stracić wszystkie zainwestowane środki z pewnością nie podjęłyby takiego ryzyka dla zysku w kwocie 10-20% zainwestowanych środków. W świetle powyższego uznać należy, powódki nie zostały pouczone rzetelnie o ryzyku inwestycyjnym lecz zostały zapewnione o tym, że jest to bezpieczna i rentowna inwestycja. Wobec tego Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka K. K. (1) w zakresie dotyczącym udzielonych powódkom pouczeń oraz udzielonych informacji o ryzyku związanym z oferowanym produktem. Powódki przed zawarciem umów i w chwili ich zawierania nie zostały prawidłowo pouczone o ryzyku związanym z zawarciem umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P.. Tym samym powódki podjęły decyzję o zawarciu umów w zaufaniu do instytucji finansowej, jednakże w oparciu o brak pełnej wiedzy o oferowanym produkcie finansowym. W związku z powyższym uznać należy, że zachowanie pozwanej było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego ponieważ pozwana wykorzystwała swoją silniejszą pozycję oraz nie udzieliła powódkom kompleksowych informacji o zawieranej umowie. Uznać należy, że czynność prawna tj. zawarcie spornych umów było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i nie podlega ochronie prawnej.

Wywołanie u powódek przekonania o odmiennym niż w istocie charakterze zawartej umowy, przez nadanie jej pozoru ubezpieczenia, zawarcie jej pod szyldem banku do którego miały zaufanie, opatrzenie jej w istocie sprzecznym z rzeczywistością określeniem „fundusz absolutnej stopy zwrotu” i przekonanie przez pracownika banku o bezpiecznej inwestycji skierowanej do 99 osób w kraju, był w istocie nieuczciwą praktyką. Miało je skłonić, jako konsumentki, do zakupu bardzo ryzykownego instrumentu finansowego bez wyjaśnienia im rzeczywistych ryzyk i zagrożeń – z czym się wiąże i z czego wynikają.

Mając na uwadze powyższe, wskazać należy, że umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P. są sprzeczna z naturą stosunku zobowiązaniowego oraz zasadami współzycia społecznego co stanowi podstawę do stwierdzenia nieważności tej umowy na podstawie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. i w konsekwencji uznania, że powódki świadczyły bez ważnej podstawy prawnej.

Powódki nie żądały ustalenia nieważności zawartych umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi db (...) P. lecz zapłaty na rzecz każdej z nich kwoty 200.000 zł, do czego niezbędną była przesłankowa analiza zawartych umów.

Z uwagi na powyższe w oparciu o art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Sąd zasądził od pozwanej na rzecz każdej powódki kwotę 200.000 zł, o czym orzekł jak w **punkcie I sentencji wyroku.**

Powyższe kwoty stanowią wartość jednorazowej składki uiszczonej przez każdą z powódek. Okoliczność dokonania wpłaty nie był kwestionowana przez pozwaną, a ponadto wynikała z złożonych do pozwu oraz odpowiedzi na pozew dokumentów.

Powódki żądały zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot po 200.000 zł od dnia 31.08.2021 r. do dnia zapłaty i to żądanie zostało uwzględnione w całości. Powódki wezwały pozwaną do zapłaty kwoty 200.000 zł pismem z dnia 25.08.2021 r. wyznaczając 3-dniowy termin na uregulowanie należności. Pozwana odebrała wezwania w dniu 27.08.2021 r. (k. 27, 55). W związku z tym termin płatności upłynął w dniu 30.08.2021 r. Pozwana pozostawała z opóźnieniem z płatnością od dnia 31.08.2021 r. Nie można uznać, że pozwana nie mogła mieć wiedzy o tym, że umowy łączące ją z powódkami są nieważne. Powódki przed wniesieniem powództwa skorzystały z próby zakończenia sporu przed Rzecznikiem Finansowym, który wskazał na okoliczności wpływające na nieważność umowy. Pozwana jest wykwalifikowanym profesjonalistą, który posiada odpowiednie zaplecze prawne pozwalające na właściwą ocenę zawieranych umów. W związku z powyższym Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od daty późniejszej niż ta wskazana przez powódki.

W związku z tym, Sąd na podstawie art. 481 § 1 k.c. zasądził odsetki za opóźnienie od dochodzonych kwot od dnia 31.08.2021 r. do dnia zapłaty, o czym orzekł w **punkcie I sentencji wyroku.**

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. poprzez obciążanie pozwanej obowiązkiem ich zwrotu na rzecz powódek w całości. Powódki wygrały proces w 100%.

Koszty procesu po stronie każdej z powódek obejmowały uiszczoną opłatę od pozwu (9.600 zł), opłatę za pełnomocnictwa (17zł), wynagrodzenie pełnomocnika (radcy prawnego) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (5.400 zł).

Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia na rzecz powódki zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w podwójnej wysokości, o co powódki wniosły składając spis kosztów. Niniejsza sprawa nie wymagała ponad standardowego nakładu pracy ze strony pełnomocnika oraz licznej wymiany pism procesowych, a ponadto w niniejszej sprawie odbyła się wyłącznie jedna rozprawa.

O odsetkach od zasądzonych kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Z tego względu Sąd zasądził od pozwanej na rzecz każdej powódki kwotę 15.017 zł, o czym orzekł jak w **punkcie II sentencji wyroku.**

sędzia Juliusz Ciejek